

Un mar de contrastos

J.M. HERNÁNDEZ RIPOLL

'Merhaba!'

Maria del Mar Bonet (veu), Zülfi Livaneli (veu i saz), Feliu Gasull (guitarra), Javier Mas (guitarra de dotze cordes, bandúrria i arxillaüt), Dimitri Psonis (buzuki, baglamà, tzuràs i percussions) i Stephen de Swardt (baix elèctric). Plaça del Rei. Barcelona, 30 de juny de 1994.

La plaça del Rei es transforma aquests dies en un mar de contrastos. L'espectacle que presenten Maria del Mar Bonet i Zülfi Livaneli evoca continuament una Mediterrània fèrtil i diversa que reclama el dret a la diferència fent evident la seva riquesa artística i musical. El contrast, però, no es troba solament en les diverses sonoritats musicals que van citar-se en el concert de debut d'aquesta peculiar parella, sinó també en la mateixa fusió de les dues personalitats protagonistes de la vetllada. La veu de Maria del Mar, voladora, etèria, acostumada a lliscar sobre les onades, al costat de la veu de Livaneli, profunda, solemne, habituada a cargolar-se entre les estranyes formes muntanyoses de la Capadòcia.

Aquest mar de contrastos que protagonitza l'espectacle ha estat batejat com *Merhaba!*, una alegre expressió turca de salutació. Maria del Mar Bonet inicia sola el viatge a diversos punts de la Mediterrània amb el gran detall de començar oferint un homenatge al recentment desaparegut músic grec Manos Hadjidakis (vergonyosa la poca repercussió que la seva mort ha tingut als mitjans), recitant *Den itan nisi*. El vol entre port i port ens va dur a Grècia a visitar Mikis Theodorakis amb *A la platja* i *El carrer descalç*; a Itàlia amb *La música*; a Mallorca amb *L'amor de les*

JORDI GARCIA

Maria del Mar Bonet i Zülfi Livaneli en un moment del concert que van protagonitzar dijous

tres toronges; i a Sardenya amb *De Mallorca a l'Alguer*.

Maria del Mar Bonet, més elegant que mai, es presenta a la seva cita anual, cada vegada en millor forma. La seva veu arriba a límits insospitats i en la seva interpretació es nota un estudi constant de la tècnica, que sembla haver crescut i que s'ha ampliat gràcies a les dificultats que va haver de superar per cantar els *Cants d'Abelone* sobre una partitura de Rafel Subirachs.

Livaneli, per la seva part, va

presentar-se tot sol, només acompanyat del seu saz, per cantar tres temes del seu repertori. El saz, una barreja asiàtica de llaüt i buzuka, amb set cordes, fet de fusta i amb forma de closca de nou, va donar aires orientals a una vetllada que va continuar amb l'aparellament de les dues veus. Els temes de Livaneli també tenen el seu propi contrast. Les reverberacions aràbigament florejadades del seu instrument xoquen amb la solidesa de la seva veu i amb la força de la Bonet.

Van cantar sis cançons, de les quals destacarem *Yigidim aslanim* (*A les portes de l'oblit*) i *Leylim ley*.

També hem de destacar la tasca interpretativa de Javier Mas amb la guitarra de dotze cordes i les percussions del silenciós Dimitri Psonis, mentre que Feliu Gasull va encarregar-se de donar en diverses ocasions tocs jazzístics o flamencs i Stephen de Swardt lluitava contra els problemes tècnics per aconseguir que se'l sentís en plenes condicions.